

Total No. of Printed Pages—4

3 SEM FYUGP EDNC3A

2 0 2 4

(December)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3A

**(Philosophical and Sociological Bases
of Education)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নির্দেশ অনুসৰি তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions as directed :

(a) শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×2=2

Choose the correct answer :

(i) ভাৰতীয় দৰ্শনত তিনিটা/ছটা/নটা আস্তিক সম্প্ৰদায় আছে।

There are three/six/nine Astika systems in Indian philosophy.

(ii) প্ৰাণায়ামৰ 'অৰ্থ হ'ল শ্বাস-প্ৰশ্বাসৰ নিয়ন্ত্ৰণ/মনৰ নিয়ন্ত্ৰণ।

Pranayama means breath control/
control of mind.

(b) খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

1×2=2

Fill in the blanks :

(i) 'Pragmatism' শব্দটো গ্ৰীক ভাষাৰ _____
শব্দৰ পৰা আহিছে।

The word 'pragmatism' is derived
from the Greek word _____.

(ii) _____ এ 'নেতিবাচক শিক্ষা'ৰ পোষকতা
কৰিছিল।

_____ advocated the 'negative
education'.

(c) তলত দিয়াবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

1×2=2

Give short answers of the following :

(i) শিক্ষা সমাজবিজ্ঞানৰ দ্বন্দ্বাত্মক সিদ্ধান্তৰ পিতৃ
কোন?

Who is the father of the conflict
theory of sociology of education?

(ii) কোন চনত ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠন
কৰা হৈছিল?

In which year was the State Human
Rights Commission established?

2. চমু টোকা লিখা :

4×4=16

Write short notes on :

(a) অদ্বৈত বেদান্তৰ নীতিসমূহ

Tenets of Advaita Vedanta

(b) প্রকল্প পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ

Characteristics of project method

(c) শিক্ষা আৰু সামাজিক গতিশীলতা

Education and social mobility

(d) সাম্যবাদী সমাজত শিক্ষাৰ প্ৰকৃতি

Nature of education in communist society

3. ভাৰতীয় দৰ্শন বুলিলে কি বুজা? শিক্ষাত যোগৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

4+5=9

What is meant by Indian Philosophy?
Describe the influence of Yoga in education.

অথবা/Or

বুদ্ধৰ চাৰি আৰ্যসত্য কি কি? শিক্ষাত বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

4+5=9

What are the Four Noble Truths of Buddha?
Discuss the influence of Buddhism in education.

4. আদৰ্শবাদৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যবোৰে শিক্ষাক কি ধৰণে প্ৰভাৱান্বিত কৰিছে, আলোচনা কৰা।

9

How have the salient features of idealism influenced education? Discuss.

অথবা/Or

শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম, অনুশাসন আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা নিৰ্ধাৰণত প্ৰকৃতিবাদৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা।

3+3+3=9

Explain the influence of naturalism in determining the curriculum, discipline and role of teacher in education.

5. সামাজিকীকৰণ কি? সামাজিকীকৰণৰ মাধ্যম হিচাপে ঘৰ আৰু বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $2+(4+4)=10$

What is socialization? Discuss the role of home and school as agencies of socialization.

অথবা/Or

- সামাজিক পৰিৱৰ্তন বুলিলে কি বুজা? সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। $2+8=10$

What is meant by social change? Explain the main causes of social change with examples.

6. ভাৰতীয় শিক্ষাত সাংবিধানিক মূল্যবোধসমূহ কিদৰে প্ৰতিফলিত হৈছে, আলোচনা কৰা। 10

Discuss how constitutional values are reflected on Indian education.

অথবা/Or

- ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদ মানে কি? ধৰ্মনিৰপেক্ষ ৰাষ্ট্ৰত শিক্ষাৰ প্ৰকৃতি কেনে হোৱা উচিত, ব্যাখ্যা কৰা। $2+8=10$

What is meant by secularism? What should be the nature of education in a secular State? Explain.

***

Total No. of Printed Pages—4

3 SEM FYUGP EDNC3B

2 0 2 4

(December)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3B

(**Value Education**)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×6=6

Answer the following questions :

(a) হেতুস্বৰূপ মূল্যবোধ মানে কি ?

What is meant by instrumental value?

(b) যি কোনো এবিধ গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ নাম লিখা।

Name any one democratic value.

(c) মূল্যবোধ শিক্ষাৰ প্ৰায়োগিক পদ্ধতিৰ এটা দোষ লিখা।

Write one demerit of practical method of
value education.

(d) মহাত্মা গান্ধীৰ মতে নৈতিক শিক্ষা মানে কি ?

What is moral education according to Mahatma Gandhi?

(e) শান্তি শিক্ষা মানে কি ?

What is meant by peace education?

(f) শান্তি শিক্ষা প্ৰদানত পিতৃ-মাতৃৰ এটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

Mention one role of parents in imparting peace education.

2. চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on :

(a) মূল্যবোধৰ কাৰ্য্যৱলী

Functions of values

(b) মূলবোধ শিক্ষাৰ ধৰ্মীয় দিশ

Religious dimension of value education

(c) প্লেটোৰ সৰ্বাঙ্গীণ বিকাশৰ শিক্ষা-সম্বন্ধীয় ধাৰণা

Plato's concept of education for all-round development

(d) শান্তি শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যসমূহ

Objectives of peace education

3. মূল্যবোধ মানে কি? মূল্যবোধৰ পোষণত পিতৃ-মাতৃ আৰু গণসংযোগ মাধ্যমৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $2+(4+4)=10$

What is meant by value? Discuss the role of parents and mass media in fostering values.

অথবা/Or

- মূল্যবোধৰ দুবিধ উৎস হিচাপে ধৰ্ম আৰু সংবিধানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 10

Discuss Religion and Constitution as two sources of values.

4. মূল্যবোধ শিক্ষা মানে কি? মূল্যবোধ শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যবোৰ বৰ্ণনা কৰা। $3+8=11$

What is meant by value education? Describe the objectives of value education.

5. অৰবিন্দ ঘোষ কোন আছিল? অৰবিন্দ ঘোষে আগবঢ়োৱা আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। $2+9=11$

Who was Aurobindo Ghose? Explain the concept of spiritual education as forwarded by Aurobindo Ghose.

অথবা/Or

- জন ডিউই কোন আছিল? জন ডিউইৰ মতে শিক্ষা আৰু সমাজৰ সম্বন্ধ কেনেকুৱা হ'ব লাগে? বৰ্ণনা কৰা। $2+9=11$

Who was John Dewey? What should be the relationship between education and society according to John Dewey? Describe.

6. সমস্যা সমাধান পদ্ধতি মানে কি ? শান্তি শিক্ষাৰ সমস্যা সমাধান পদ্ধতিৰ গুণ আৰু দোষবোৰ উল্লেখ কৰা। $2+(4+4)=10$

What is meant by problem solving method?
Mention the merits and demerits of problem solving method of peace education.

অথবা/Or

সহ-পাঠ্যক্রমিক কাৰ্য্যাবলীৰ যোগেদি কেনেদৰে মূল্যবোধ শিক্ষা প্রদান কৰিব পৰা যায়, আলোচনা কৰা। 10

Discuss how peace education can be provided through co-curricular activities.

★★★